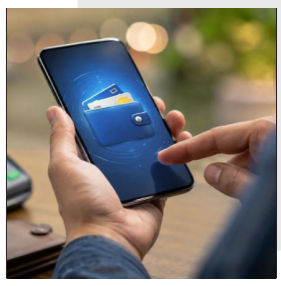
تازه‌های اقتصاد

چهارشنبه ۲۵ شهریور ۱۴۰۵
۴ ربیع الثانی ۱۴۴۸
۱۶ سپتامبر ۲۰۲۶
۴ صفحه
شماره ۱۲۲

با ابلاغ معاون اول رئیس جمهور

کیف پول ایرانیان شارژ می شود

صفحه ۲

نخستین صندوق سرمایه‌گذاری ارزی کشور فعالیت خود را آغاز کرد؛ «مانا ملت» آمده است تا بخشی از منابع ارزی راکد را از سپرده‌گذاری و نگهداری منفعل خارج کرده و به مسیر سرمایه‌گذاری و تأمین مالی پروژه‌های ارزآور وارد کند.

بازار پول و سرمایه ایران اکنون یک ابزار تازه را در اختیار دارد؛ صندوقی که واحدهای آن به دلار تعریف شده و سرمایه‌گذار می‌تواند بدون خروج منابع از ماهیت ارزی، در یک نهاد مالی رسمی سرمایه‌گذاری کند. «مانا ملت» با سرمایه اولیه ۱۰ میلیون دلار آغاز به کار کرده و بانک ملت نیز ضامن نقدشوندگی آن است.

اهمیت این اتفاق تنها به تولد یک صندوق جدید محدود نمی‌شود. سیاست‌گذار اقتصادی در تلاش است بخشی از منابع ارزی موجود در اقتصاد را به سمت فعالیت‌های مولد هدایت کند؛ مسیری که در صورت توسعه، می‌تواند از صندوق‌های ارزی به انتشار اوراق ارزی و سپس تأمین مالی پروژه‌هایی برسد که درآمد ارزی ایجاد می‌کنند.

شکاف پس‌انداز و سرمایه‌گذاری

سیدعلی مدنی‌زاده، وزیر امور اقتصادی و دارایی، در مراسم آغاز پذیره‌نویسی «مانا ملت»، کاهش سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران طی بیش از یک دهه گذشته را یکی از چالش‌های اصلی اقتصاد کشور عنوان کرد. به گفته وی، در برخی مقاطع رشد خالص سرمایه‌گذاری، پس از کسر استهلاک، به محدوده صفر یا حتی منفی رسیده است؛ در حالی که نرخ پس‌انداز کشور طی سال‌های اخیر حدود ۳۵ تا ۳۶ درصد تولید ناخالص داخلی بوده است.

این ارقام یک مسئله مهم را نشان می‌دهد: اقتصاد ایران منابع قابل توجهی برای پس‌انداز ایجاد کرده، اما همه این منابع به سرمایه‌گذاری مولد تبدیل نشده‌اند.

از نگاه وزیر اقتصاد، صندوق‌های ارزی می‌توانند بخشی از این شکاف را پوشش دهند؛ چراکه هم امکان سرمایه‌گذاری با ماهیت ارزی و کسب بازدهی ارزی را فراهم می‌کنند و هم می‌توانند منابعی را که در خارج از چرخه سرمایه‌گذاری مولد قرار گرفته‌اند، به اقتصاد بازگردانند.

از پس‌انداز ارزی تا پروژه‌های ارزآور

اما جذب منابع تنها نیمه نخست ماجراست. پرسش اصلی این است که دلارهای واردشده به صندوق در نهایت به کجا خواهند رفت؟ مدنی‌زاده در پاسخ به همین مسئله از «طرح ۲۰» سخن گفت؛ برنامه‌ای برای شناسایی ۲۰ پروژه بزرگ ملی با ظرفیت ارزآوری و سودآوری بالا. بر اساس این طرح، پروژه‌هایی در حوزه‌هایی همچون نفت، گاز، معدن، فناوری اطلاعات و ارتباطات و انرژی می‌توانند از طریق انتشار اوراق ارزی، منابع صندوق‌های ارزی را جذب کنند. در این صورت، یک زنجیره جدید در بازار مالی شکل می‌گیرد: منابع ارزی سرمایه‌گذار، صندوق ارزی، اوراق ارزی و در نهایت پروژه‌ای که درآمد ارزی ایجاد می‌کند.

تولد صندوق دوم نزدیک است

حجت‌اله صیدی، رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار، نیز از ادامه مسیر توسعه صندوق‌های ارزی خبر داد و اعلام کرد دومین صندوق ارزی تا دو هفته آینده پذیره‌نویسی خواهد شد.

به گفته صیدی، صدور مجوز برای صندوق‌های بیشتر نیز ادامه خواهد یافت؛ موضوعی که نشان می‌دهد «مانا ملت» قرار نیست یک ابزار منفرد در بازار سرمایه باقی بماند.

رئیس سازمان بورس همچنین همکاری نزدیک این سازمان با بانک مرکزی را مورد تأکید قرار داد و راه‌اندازی صندوق‌های ارزی را نمونه‌ای از هماهنگی میان بازار پول و بازار سرمایه دانست. صیدی این روند را در چارچوب «طرح رویش» وزارت اقتصاد ارزیابی کرد؛ طرحی که هدف آن فعال‌سازی منابع و ثروت‌های راکد و تبدیل آنها به دارایی‌های ارزش‌آفرین عنوان شده است.

ادامه خبر در صفحه ۲

یادداشت

سیاست ارزی در ایستگاه بعد تثبیت قیمت یا ثبات اقتصاد؟

علی رهبر
رئیس هیئت مدیره موسسه مطبوعاتی بازار پول و ارز

بازار ارز در اقتصاد ایران همواره فراتر از یک بازار مالی معمولی عمل کرده است. نرخ ارز نه‌تنها متغیری تعیین‌کننده در تجارت خارجی، هزینه تولید و سطح عمومی قیمت‌هاست، بلکه به یکی از مهم‌ترین شاخص‌های شکل‌دهنده انتظارات اقتصادی جامعه تبدیل شده است. به همین دلیل، سیاست ارزی موفق نمی‌تواند صرفا بر کنترل روزانه قیمت ارز یا افزایش عرضه متمرکز باشد، بلکه باید فرآیند شکل‌گیری انتظارات، رفتار فعالان اقتصادی و عوامل بنیادی اثرگذار بر ارزش پول ملی را نیز مدیریت کند.

اقتصاد ایران در سال‌های اخیر در شرایطی قرار داشته که سیاست‌گذاری پولی و ارزی را با پیچیدگی‌های کم‌سابقه‌ای مواجه کرده است. تحریم‌های خارجی، محدودیت دسترسی به منابع ارزی، تورم مزمن، ناترازی‌های مالی و بانکی و نااطمینانی‌های ناشی از تحولات داخلی و خارجی، موجب شده نرخ ارز علاوه بر عوامل اقتصادی، از عوامل انتظاری و روانی نیز تأثیر قابل‌توجهی بپذیرد.

در چنین شرایطی، ارزیابی سیاست ارزی دو سال اخیر بانک مرکزی باید در چارچوب همین محدودیت‌ها انجام شود. در این دوره، سیاست‌گذار پولی تلاش کرد با استفاده از مجموعه‌ای از ابزارها، شامل کنترل رشد نقدینگی، مدیریت ترازنامه بانک‌ها، به‌کارگیری ابزارهای سیاست پولی و ساماندهی بازارهای رسمی ارز، به سمت ایجاد ثبات بیشتر در متغیرهای کلان حرکت کند.

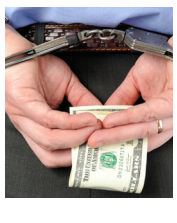
رویکرد اصلی این دوره را می‌توان تلاش برای ایجاد «ثبات اقتصادی» دانست؛ به این معنا که بانک مرکزی به‌جای تمرکز صرف بر نرخ ارز، کوشید برخی از ریشه‌های فشارهای ارزی را نیز مدیریت کند. توجه بیشتر به رابطه میان رشد نقدینگی، تورم و بازار دارایی‌ها، از جمله محورهایی بود که در سیاست‌گذاری پولی این دوره بر آن تأکید شد.

با این حال، تجربه این دوره یک واقعیت مهم را نیز آشکار کرد: ثبات بازار ارز تنها با کنترل متغیرهای پولی به دست نمی‌آید. در اقتصادی مانند ایران، نرخ ارز به‌شدت از انتظارات اثر می‌پذیرد. حتی در شرایطی که سیاست‌گذار تلاش می‌کند عوامل بنیادی را کنترل کند، اخبار سیاسی، تحولات خارجی و برداشت جامعه از آینده اقتصاد می‌تواند رفتار بازار را تغییر دهد.

۳

بازار کار انگلیس زیر فشار تورم

۴

مرکز اطلاعات مالی اعلام کرد

۵۷ مظنون پولشویی در حصر مالی

۳

نبرد پنهان در بازار جهانی انرژی

نفت تا کجا دوام می‌آورد؟

اخبار بانک ها

سایت بانک مسکن اختلالی ندارد

در پی انتشار مطلبی با عنوان سایت بانک مسکن از دسترس خارج شد در برخی رسانه‌ها، این بانک اعلام کرد که خبر منتشرشده مبنی بر اختلال گسترده و خروج سامانه بانک مسکن از دسترس، صحت ندارد.
خدمات الکترونیکی و اینترنتی بانک مطابق روال در اختیار مشتریان قرار دارد و ادعای اختلال در ارائه خدمات صحت ندارد و خبر منتشرشده از درگاه خروجی سایت منتشر کننده حذف شد.
ممکن است برخی کاربران دارای گوشی‌های با سیستم عامل IOS در مقاطع زمانی مشخص با مشکلات مقطعی در دسترسی مواجه شده باشند که این موضوع به معنای اختلال گسترده در سامانه‌های بانک نیست.
در صورت بروز هرگونه اختلال مؤثر بر خدمات مشتریان، اطلاع‌رسانی رسمی از طریق پایگاه خبری و کانال‌های رسمی بانک انجام خواهد شد.

تایید کارنامه بانک صادرات ایران

صورت‌های مالی بانک توسعه صادرات ایران برای سال مالی منتهی به پایان سال ۱۴۰۴ در مجمع عمومی عادی سالیانه این بانک با حضور وزیر امور اقتصادی و دارایی تصویب شد.
در این مجمع گزارش عملکرد بانک و مهم‌ترین اقدامات و دستاوردهای آن در حوزه‌های مختلف ارائه و بررسی شد.
بر اساس گزارش سازمان حسابرسی، عملکرد مالی بانک در سال ۱۴۰۴ از تمام جنبه‌های بااهمیت، مطابق استانداردهای حسابداری به نحو منصفانه ارزیابی شده است.
بر اساس گزارش ارائه‌شده، سود خالص بانک در سال ۱۴۰۴ با رشد ۴۴ درصدی همراه شد و سود انباشته نیز ۲۵۰ درصد افزایش یافت. سپرده‌های بانک نیز در این سال ۱۰۰ درصد رشد کرد.
همچنین تسهیلات پرداختی به شرکت‌های دانش‌بنیان با افزایش ۱۴۰ درصدی همراه شد که نشان‌دهنده تداوم حمایت بانک از تولید، توسعه فناوری و تأمین مالی بخش دانش‌بنیان اقتصاد است. بر این اساس، بانک توسعه صادرات ایران در سال ۱۴۰۴ ضمن تمرکز بر تأمین مالی صادرات و تجارت خارجی، تقویت منابع و بهبود شاخص‌های مالی را دنبال کرده است.

تفاهم استاندارد با بانک توسعه تعاون

تفاهم‌نامه همکاری بانک توسعه تعاون و سازمان ملی استاندارد ایران با هدف تأمین مالی تجهیز و توسعه آزمایشگاه‌های معتمد استاندارد و تقویت زیرساخت‌های کنترل کیفیت کالا و خدمات به امضا رسید.
بر اساس این تفاهم‌نامه، ظرفیت مالی مشترکی برای پرداخت تسهیلات به آزمایشگاه‌های معتمد و مورد تأیید سازمان ملی استاندارد فراهم می‌شود و اولویت با خرید تجهیزات، توسعه ظرفیت‌ها و ارتقای توان فنی آزمایشگاه‌ها خواهد بود.
مصیب کرمی، معاون مدیرعامل بانک توسعه تعاون، این همکاری را در راستای حمایت از ارتقای کیفیت کالا و خدمات و ایفای مسئولیت اجتماعی بانک دانست.
مسعود منصور، معاون توسعه، حقوقی و امور مجلس سازمان ملی استاندارد نیز تجهیز آزمایشگاه‌ها را زمینه‌ساز افزایش سرعت و دقت آزمون‌ها، انجام بیشتر آزمایش‌ها در داخل کشور و تقویت ظرفیت‌های آزمایشگاهی به‌ویژه در مناطق مرزی عنوان کرد.

با ابلاغ معاون اول رئیس جمهور

کیف پول ایرانیان شارژ می‌شود

با ابلاغ مصوبه جدید دولت از سوی معاون اول رئیس‌جمهور، بخشی از رفاهیات کارکنان دولت و در ادامه، بخشی از یارانه‌ها و سایر پرداخت‌های عمومی به «کیف پول ایران» منتقل می‌شود.

«کیف پول ایران» یک گام دیگر از مرحله معرفی و آزمایش فاصله گرفت. با ابلاغ مصوبه هیأت وزیران توسط محمدرضا عارف، معاون اول رئیس‌جمهور، دستگاه‌های اجرایی موظف شده‌اند با رضایت کارکنان، بخشی از کمک‌های رفاهی آنها را به جای واریز مستقیم به حساب بانکی، در کیف پول الکترونیکی شارژ کنند؛ مسیری که در آینده می‌تواند بخشی از یارانه‌ها و حتی سایر پرداخت‌های حقوق‌بگیران و مستمری‌بگیران را نیز دربرگیرد.
بر اساس تصویب‌نامه ابلاغ‌شده از سوی معاون اول رئیس‌جمهور، دستگاه‌های مشمول باید با رضایت فرد، «حداقل ماهانه یک میلیون تومان از کمک‌های رفاهی» را در «کیف پول ایران» او شارژ کنند. این مبلغ از اصل حقوق کارکنان کسر نمی‌شود، بلکه مربوط به پرداخت‌های رفاهی است و اجرای آن نیز به رضایت مشمول وابسته است.
سازکار اجرا نیز تا حد زیادی مشخص شده است. سازمان اداری و استخدامی اطلاعاتی مانند کد ملی، شماره تلفن همراه متعلق به فرد و مبلغ قابل پرداخت را به بانک مرکزی می‌دهد؛ منابع نیز از مسیر خزانه و دستگاه‌های مربوط تأمین می‌شود و بانک مرکزی کیف پول افراد را ایجاد یا به‌روزرسانی و سپس شارژ می‌کند.
مصوبه یک گام فراتر هم رفته است. سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها اجازه دارد بخشی از یارانه نقدی سرپرستان خانوار را به کیف پول آنها واریز کند. همچنین در صورت درخواست مشمولان، همین زیرساخت می‌تواند برای سایر پرداخت‌ها به حقوق‌بگیران و مستمری‌بگیران نیز مورد استفاده قرار گیرد.

از کارت بانکی تا کیف پول

بانک مرکزی از ماه‌های گذشته توسعه «کیف پول ایران» را به‌عنوان یکی از برنامه‌های نظام پرداخت دنبال کرده است. حمیدرضا نوروزی، مدیر اداره نظارت بر نظام‌های پرداخت بانک مرکزی، پیش‌تر اعلام کرده بود حدود «۹۰ میلیون کیف پول» برای ایرانیان ایجاد شده است. این کیف‌ها از طریق بستر **USSD** نیز در دسترس هستند و امکان شارژ، انتقال کیف‌به‌کیف و خرید از پذیرندگان متصل را فراهم می‌کنند.
محمدرضا مانی‌یکتا، مدیرکل نظام‌های پرداخت بانک مرکزی نیز در زمان رونمایی عمومی این خدمت تأکید کرده بود که «کیف پول ایران» قرار نیست جای کارت بانکی یا کیف پول‌های تجاری را بگیرد؛ بلکه مکمل شبکه پرداخت است و بیشتر برای «تراکنش‌های خرد و کم‌ریسک» طراحی شده است. حداقل ۱۰ ارائه‌دهنده خدمات کیف پول و پرداخت نیز برای اتصال به این زیرساخت تجهیز شده‌اند.
یکی از تفاوت‌های مهم این ابزار، ساده‌ترشدن انتقال وجه است. طبق توضیح بانک مرکزی، برای انتقال پول از کیف به کیف تنها شماره تلفن همراه دریافت‌کننده و مبلغ لازم است و نیازی به واردکردن شماره کارت، شبا یا رمز پویا نیست. وجود مسیر **USSD** نیز باعث شده استفاده از آن الزاما به تلفن هوشمند یا اینترنت داده وابسته نباشد.

پول در کیف محبوس نمی‌شود

یکی از نگرانی‌های احتمالی کاربران این است که آیا منابع واریزشده فقط در فروشگاه‌های مشخص قابل مصرف خواهد بود. بانک مرکزی پیش‌تر تصریح کرده است که دریافت حقوق، مزایا و یارانه در این کیف اختیاری است و کاربر می‌تواند موجودی خود را به حساب بانکی فعالش منتقل کند؛ بنابراین منابع در یک مسیر بسته محبوس نمی‌شود.
اهمیت مصوبه جدید نیز در همین نقطه است. «کیف پول ایران» تا امروز بیشتر یک زیرساخت تازه در کنار کارت بانکی بود؛ اما ورود رفاهیات کارکنان و احتمال استفاده از آن برای یارانه‌ها می‌تواند برای نخستین بار این ابزار را در مقیاسی گسترده وارد زندگی روزمره کند.
اگر شبکه پذیرندگی به اندازه کافی توسعه یابد و استفاده از آن برای مردم ساده بماند، نتیجه فقط اضافه‌شدن یک ابزار پرداخت دیگر نخواهد بود؛ بلکه بخشی از پرداخت‌های خرد کشور می‌تواند به مسیری منتقل شود که وابستگی کمتری به شبکه سنتی کارت دارد و برای پرداخت‌های روزمره، سریع‌تر و ساده‌تر طراحی شده است.

بانک مرکزی برنامه‌ای برای اوراق سلف ارزی ندارد

بانک مرکزی با تأکید بانک مرکزی بر لزوم رعایت ماده ۴۴ قانون بانک مرکزی در انتشار اوراق بدهی ارزی، اعلام‌کرد: فعلا برنامه‌ای برای اوراق سلف ارزی وجود ندارد.
در پی انتشار خبری مبنی بر آغاز اقدامات بورس کالای ایران برای طراحی و انتشار «اوراق سلف ارزی»، بانک مرکزی یادآور می‌شود که مطابق بند «ح» ماده ۴۴ قانون بانک مرکزی، تصویب دستورالعمل‌های ناظر بر انتشار ابزارهای مالی مبتنی بر ارز و مشتقات ارزی، منحصراً در صلاحیت هیات عالی بانک مرکزی است.
بر این اساس، هرگونه اقدام در زمینه طراحی و انتشار این‌گونه ابزارها باید در چارچوب مصوبات هیات عالی بانک مرکزی و با رعایت ترتیبات قانونی مقرر انجام شود. همچنین، بانک مرکزی در حال حاضر برنامه‌ای برای توسعه و انتشار اوراق بدهی ارزی نظیر اوراق سلف ارزی در بازار سرمایه ندارد.

نخستین صندوق ارزی به دنیا آمد

ادامه از صفحه یک

بانک ملت؛ حلقه اتصال سرمایه‌گذار و بازار

فرشید فرخ‌نژاد، مدیرعامل بانک ملت، در مراسم راه‌اندازی صندوق، بر ضرورت استفاده مولد و قابل نظارت از منابع ارزی تأکید کرد. به گفته وی، مسئله این است که منابع ارزی در یک مسیر امن و حرفه‌ای به کار گرفته شوند و در عین حال، امکان کسب بازدهی برای صاحبان سرمایه وجود داشته باشد. بانک ملت در «مانا ملت» علاوه بر نقش اجرایی، ضامن نقدشوندگی صندوق نیز خواهد بود؛ ویژگی‌ای که می‌تواند سازوکار ورود و خروج سرمایه‌گذاران را تسهیل کند. فرخ‌نژاد همچنین بر استفاده از فناوری و داده برای طراحی محصولات مالی جدید تأکید کرد.

مانا ملت با حداقل ۱۰۰ دلار

افشار سرکانیان، مدیرعامل تأمین سرمایه بانک ملت هم اعلام کرد: «مانا ملت» با اندازه اولیه ۱۰ میلیون دلار و با ارز منتخب دلار فعالیت خود را آغاز کرده است. ارزش هر واحد سرمایه‌گذاری ۱۰ دلار بوده و حداقل سرمایه‌گذاری در زمان پذیره‌نویسی یا نخستین سرمایه‌گذاری ۱۰۰ دلار تعیین شده است.
سقف مالکیت هر سرمایه‌گذار حقیقی یا حقوقی نیز پنج درصد کل واحدهای صندوق است؛ بنابراین با توجه به اندازه اولیه صندوق، سقف سرمایه‌گذاری هر شخص ۵۰۰ هزار دلار خواهد بود. سرمایه‌گذاران می‌توانند منابع خود را به شکل اسکناس یا حواله ارزی وارد صندوق کنند و در زمان ابطال، منابع مطابق اساسنامه و امیدنامه صندوق پرداخت خواهد شد. ۱۶۰ شعبه بانک ملت نیز خدمات مربوط به ثبت و سرمایه‌گذاری در این صندوق را در سراسر کشور ارائه می‌کنند.

اولین قدم برای بازار مالی ارزی

«مانا ملت» اکنون نخستین حلقه از زنجیره‌ای است که سیاست‌گذار امیدوار است به تدریج بزرگ‌تر شود؛ زنجیره‌ای که در یک سوی آن منابع ارزی مردم و فعالان اقتصادی قرار دارد و در سوی دیگر، پروژه‌هایی که برای توسعه خود به منابع ارزی نیاز دارند.
موفقیت این ایده در نهایت به این بستگی دارد که صندوق‌های ارزی تا چه اندازه بتوانند منابع ارزی را جذب، سرمایه‌گذاری را واقعی و قابل نظارت و بازدهی را برای سرمایه‌گذار شفاف کنند. اگر این مسیر ادامه پیدا کند، بازار سرمایه ایران ممکن است به تدریج با نسل تازه‌ای از ابزارها مواجه شود؛ ابزارهایی که در آنها دلار دیگر فقط وسیله حفظ ارزش دارایی نیست، بلکه می‌تواند به بخشی از چرخه تأمین مالی اقتصاد تبدیل شود.

نبرد پنهان در بازار جهانی انرژی

نفت تا کجا دوام می‌آورد؟

نفت از مرز ۱۰۷ دلار عبور کرده و بازار جهانی هنوز سرپاست؛ اما کاهش ذخایر، افت عرضه و تداوم جنگ، بازار انرژی را به نقطه‌ای حساس نزدیک کرده است.

جنگ آمریکا و اسرائیل علیه ایران بیش از شش ماه ادامه یافته، اما بازار نفت برخلاف پیش‌بینی‌های اولیه فرو نریخته است. بخش قابل‌توجهی از محموله‌ها همچنان به مقصد می‌رسند، هرچند افزایش هزینه انرژی فشار بیشتری بر اقتصادهای بزرگ وارد کرده است. ظهر امروز نفت برنت حدود ۱۰۷.۵ دلار و WTI حدود ۱۰۳.۸۳ دلار معامله شد.

بازار تاکنون با سه ابزار شوک جنگ را جذب کرده است: مسیرهای جایگزین انتقال نفت، استفاده از ذخایر استراتژیک و کاهش مصرف جهانی.

ناتاشا کانوا، تحلیلگر ارشد کالا در جی‌پی مورگان، می‌گوید عربستان بخشی از نفت خود را با هماهنگی نیروهای آمریکایی و کشورهای خلیج فارس به بنادر خارج منتقل کرده است.

با این حال، رسیدن برنت به ۱۰۷ دلار نشان می‌دهد بازار همچنان نسبت به تداوم جنگ و اختلال در عرضه حساس است. جی‌پی مورگان در سناریوی ادامه جنگ، قیمت نفت را حدود ۸۷ دلار و در صورت پایان جنگ حدود ۶۴ دلار برآورد کرده است. برخی تحلیلگران نیز قیمت برنت در سال آینده را در محدوده ۸۹ دلار پیش‌بینی کرده‌اند.

ذخایر؛ سپری که فرسوده می‌شود

آمریکا و چین به‌طور گسترده از ذخایر نفتی خود استفاده کرده‌اند. ذخایر نفت در کوشینگ اوکلاهما در ژوئیه به حداقل عملیاتی رسید؛ سطحی که پایین‌تر از آن محدودیت انتقال نفت به پالایشگاه‌ها جدی‌تر می‌شود.

چین نیز واردات نفت را اندکی افزایش داده، اما همچنان میلیون‌ها بشکه در روز پایین‌تر از سطح پیش از جنگ است. برآوردها ذخایر نفتی چین را حدود یک میلیارد بشکه اعلام می‌کنند.

نقش پرهزینه ارتش آمریکا

بر اساس برآورد بلومبرگ اکونومیکس، هزینه عملیاتی استقرار نیروهای دریایی آمریکا در ارتباط با محاصره و عملیات منطقه‌ای از ژانویه تاکنون از ۷.۱ میلیارد دلار گذشته و تنها محاصره دوم، از ۱۴ ژوئیه تا ۱۵ سپتامبر، حدود ۲ میلیارد دلار هزینه داشته است.

هزینه متوسط این عملیات ۳۲.۵ میلیون دلار در روز و اوج روزانه آن ۴۲ میلیون دلار بوده است. این ارقام هزینه اسکورت نفتکش‌ها در هرمز و برخی دارایی‌های نظامی دیگر را شامل نمی‌شود. هزینه کل جنگ نیز تا اول اوت حدود ۳۸ میلیارد دلار برآورد شده است. تداوم این هزینه‌ها نشان می‌دهد حفظ جریان نفت با اتکا به توان نظامی، راهکاری پرهزینه است و طولانی شدن جنگ فشار بیشتری بر منابع مالی و نظامی آمریکا وارد می‌کند.

هرمز؛ نقطه تعیین‌کننده آینده بازار

اداره اطلاعات انرژی آمریکا اعلام کرده صادرات نفت از تنگه هرمز احتمالاً تا پایان سال محدود باقی خواهد ماند. S&P Global Energy نیز انتظار ندارد تولید نفت خاورمیانه تا پایان سال آینده به سطح پیش از جنگ بازگردد.

آینده بازار بیش از هر چیز به وضعیت هرمز وابسته است. حفظ مسیرهای جایگزین، ذخایر و عملیات امنیتی می‌تواند تعادل شکننده بازار را حفظ کند؛ اما تشدید اختلال در تردد نفتکش‌ها، کاهش ذخایر و ناتوانی تولیدکنندگان جایگزین در جبران کمبود عرضه، می‌تواند این معادله را تغییر دهد.

بازار نفت تاکنون دوام آورده، اما هزینه این دوام در حال افزایش است. ذخایر محدودند و خطوط لوله و ظرفیت تولید جایگزین نیز نامحدود نیستند. در چنین شرایطی، ادامه جنگ می‌تواند بازار را از مسیر فرسایش تدریجی راهکارهای اضطراری به نقطه بحرانی برساند.

در صورت تداوم جنگ، کاهش تدریجی ذخایر و محدود شدن ظرفیت‌های جایگزین می‌تواند فشار بر قیمت نفت و اقتصاد جهانی را تشدید کند. به این ترتیب، نقطه تعیین‌کننده بازار نه فقط میزان عرضه نفت، بلکه دوام مسیرها است.

۵ میلیون بشکه نفت کمتر

مصرف جهانی نفت در طول جنگ حدود ۵ میلیون بشکه در روز کاهش یافته که لغو سفرها، رشد خودروهای برقی و حمل‌ونقل عمومی و گسترش دورکاری از عوامل آن بوده‌اند. همچنین کمبود ظرفیت پالایش در خاورمیانه، روسیه و چین تقاضا برای نفت خام را کاهش داده است. این عوامل بخشی از شوک ناشی از کاهش حدود ۱۳ میلیون بشکه در روز عرضه نفت را جبران کرده‌اند.

بنگاه‌های آمریکایی نمی‌دانند قیمت‌ها را چگونه تعیین کنند

در حالی که تازه‌ترین آمار تورم از تداوم افزایش قیمت‌ها در اقتصاد آمریکا حکایت دارد، بنگاه‌های این کشور با این پرسش روبه‌رو هستند که افزایش هزینه انرژی موقتی است یا به واقعیتی پایدار تبدیل شده که افزایش قیمت کالا و خدمات را اجتناب‌ناپذیر می‌کند.

افزایش هزینه انرژی، تنش‌های ژئوپلیتیک و اختلال در زنجیره تأمین، شرایط فعالیت شرکت‌های آمریکایی را پیچیده کرده است. صنایع انرژی‌بر، مانند حمل‌ونقل و تولید، بیشتر از سایر بخش‌ها تحت فشار قرار دارند. افزایش هزینه‌های این صنایع می‌تواند در نهایت به افزایش قیمت کالاها و خدمات و کاهش قدرت خرید مردم منجر شود.

فشار قیمتی در کارخانه‌های نیویورک

تازه‌ترین نظرسنجی تولیدکنندگان ایالت نیویورک (Empire State Manufacturing Survey) نیز از افزایش فشار هزینه‌ها خبر می‌دهد. بر اساس گزارش فدرال رزرو نیویورک، شاخص شرایط کسب‌وکار بخش تولید این ایالت در سپتامبر به ۷.۶ واحد رسید؛ در حالی که این رقم در اوت ۲۰.۶ واحد بود و اقتصاددانان عدد ۱۵ را پیش‌بینی کرده بودند. سفارش‌های جدید کمی افزایش یافت، اما محموله‌های ارسالی اندکی کاهش پیدا کرد. شاخص اشتغال با ۱۰.۶ واحد تقریباً بدون تغییر ماند و شاخص ساعات کار هفتگی نیز با ۱۰ واحد افزایش به ۱۷ رسید.

همزمان، شاخص قیمت‌های پرداخت‌شده و قیمت‌های دریافتی

هر دو پنج واحد افزایش یافتند؛ موضوعی که نشان می‌دهد هم هزینه تولید و هم قیمت فروش محصولات بیشتر شده است.

شرکت‌ها اکنون در برابر افزایش هزینه انرژی دو راه اصلی دارند: بخشی از هزینه را خودشان تحمل کنند یا آن را در قیمت نهایی محصولات و خدمات به مشتری منتقل کنند. راه اول می‌تواند به کاهش سود شرکت‌ها منجر شود و راه دوم ممکن است فشار بیشتری بر مصرف‌کنندگان و تورم وارد کند.

به همین دلیل، گزارش‌های تورمی، عملکرد شرکت‌ها و تصمیم‌های فدرال رزرو در هفته‌های آینده اهمیت بیشتری خواهد داشت. ادامه فشار هزینه‌ها می‌تواند همزمان بر قیمت کالاها، سود بنگاه‌ها و قدرت خرید خانوارها اثر بگذارد و تصمیم‌گیری درباره مسیر سیاست پولی آمریکا را دشوارتر کند.

کوتاه از جهان

بازار کار انگلیس زیر فشار تورم

بازار کار انگلیس در آستانه تصمیم بانک مرکزی درباره نرخ بهره، نشانه‌های بیشتری از سرد شدن بروز داده است؛ روندی که می‌تواند به کاهش فشارهای دستمزدی کمک کند، هرچند افزایش هزینه انرژی همچنان تهدیدی برای تورم محسوب می‌شود.

بر اساس گزارش اداره ملی آمار انگلیس، رشد دستمزدهای پایه در سه‌ماهه منتهی به ژوئیه به ۳.۵ درصد رسید؛ یکی از پایین‌ترین نرخ‌ها از سال ۲۰۲۰! تعداد فرصت‌های شغلی نیز با کاهش به ۷۰۲ هزار مورد، به کمترین سطح از سال ۲۰۱۴، به‌جز دوره همه‌گیری کرونا، رسید.

از سوی دیگر، تعداد کارکنان حقوق‌بگیر در اوت ۲۶ هزار نفر کاهش یافت و نرخ بیکاری در ۴.۹ درصد ثابت ماند. رشد دستمزد بخش خصوصی نیز به ۲.۹ درصد کاهش یافت که ضعیف‌ترین سطح از پاییز ۲۰۲۰ است.

این آمار در شرایطی منتشر شده که افزایش قیمت انرژی ناشی از جنگ ایران، نگرانی‌ها درباره تورم انگلیس را افزایش داده است. با وجود این، ضعف بازار کار و کاهش رشد دستمزدها می‌تواند فشار تورمی داخلی را محدود کند و زمینه را برای احتیاط بیشتر بانک مرکزی در تصمیم‌گیری درباره نرخ بهره فراهم سازد.

ین ژاپن در آستانه یک آزمون بزرگ

ین ژاپن در آستانه نشست سیاست‌گذاری بانک مرکزی این کشور با آزمون مهمی روبه‌رو شده است؛ زیرا معامله‌گران علاوه بر افزایش نرخ بهره، منتظر نشانه‌هایی درباره ادامه سیاست انقباضی هستند. انتظار می‌رود بانک مرکزی ژاپن (BOJ) در نشست این هفته نرخ بهره را ۲۵ واحد پایه افزایش داده و از یک درصد به ۱.۲۵ درصد برساند؛ سطحی که بالاترین نرخ سیاستی ژاپن در بیش از سه دهه خواهد بود.

با این حال، افزایش نرخ تا حد زیادی در قیمت‌های بازار منعکس شده و توجه سرمایه‌گذاران بیشتر به اظهارات مقامات BOJ درباره افزایش‌های بعدی نرخ بهره معطوف است. اگر بانک مرکزی درباره ادامه افزایش نرخ‌ها محتاطانه صحبت کند، احتمال دارد رالی اخیر ین متوقف شود و ارزش این ارز کاهش یابد. در مقابل، تأکید بر تداوم فشارهای تورمی و امکان افزایش بیشتر نرخ‌ها می‌تواند از ین حمایت کند. تصمیم بانک مرکزی ژاپن جمعه ۱۸ سپتامبر اعلام خواهد شد.

چرا سرعت وام دهی در چین کند شده؟

رئیس بانک مرکزی چین اعلام کرد کاهش سرعت رشد وام‌دهی در این کشور به «وضعیت عادی جدید» تبدیل شده و منعکس‌کننده تغییرات ساختاری در اقتصاد چین است.

پان گونگ‌شنگ گفت کوچک‌شدن بخش املاک و کاهش نیاز نهادهای تأمین مالی دولت‌های محلی به استقراض، از عوامل اصلی افت تقاضا برای وام‌های بانکی هستند.

اظهارات رئیس بانک مرکزی چین پس از انتشار آمار ضعیف اعتباری مطرح شد. بانک‌های چینی در ماه اوت تنها ۶۰ میلیارد یوان وام جدید پرداخت کردند؛ رقمی بسیار پایین‌تر از ۴۰۰ میلیارد یوان مورد انتظار تحلیلگران. رشد سالانه مانده وام‌های یوانی نیز به ۴.۹ درصد کاهش یافت و به پایین‌ترین سطح تاریخی رسید.

پان تأکید کرد کاهش رشد اعتبارات لزوماً به معنای کاهش حمایت مالی از اقتصاد نیست و چین در حال حرکت به سمت ساختار متنوع‌تری از تأمین مالی، شامل اوراق بدهی و بازار سهام است.

مرکز اطلاعات مالی اعلام کرد

۵۷ مظنون پولشویی در حصر مالی

مرکز اطلاعات مالی در ادامه تشدید نظارت بر جریان‌های مالی پرریسک، با همکاری بانک مرکزی محدودیت‌های مالی بازدارنده‌ای را علیه ۵۷ شخص مظنون به پولشویی اعمال کرد؛ افرادی که بخش قابل توجهی از فعالیت آنها در بازارهای ارز، طلا و فلزات گران‌بها بوده است. همزمان، ۲۲۳ شخص دیگر نیز در فهرست افراد تحت مراقبت قرار گرفته‌اند تا تراکنش‌ها و رفتارهای مالی آنها در شبکه مؤسسات پولی و مالی کشور به‌صورت مستمر رصد شود.

هادی خانی، رئیس مرکز اطلاعات مالی، ایران اعلام کرد: شناسایی افراد مظنون بر اساس مجموعه‌ای از شاخص‌ها، قرائن و الگوریتم‌های تعیین ریسک انجام شده؛ بنابراین قرار گرفتن افراد در فهرست مظنونین، نتیجه یک شاخص منفرد یا صرفاً حجم بالای تراکنش‌ها نبوده و بر پایه بررسی الگوهای مختلف فعالیت مالی صورت گرفته است.

۱۸۴ همت گردش مالی در ۳۰ روز

یکی از مهم‌ترین داده‌های مطرح‌شده درباره این پرونده، گردش مالی بیش از ۱۸۴ هزار میلیارد تومان توسط ۵۷ فرد شناسایی‌شده در بازه‌ای کمتر از یک ماه است. مرکز اطلاعات مالی این حجم از گردش پول را در کنار سایر نشانه‌های رفتاری و اقتصادی، یکی از مؤلفه‌های مهم در ارزیابی اولیه ریسک این افراد عنوان کرده است.

از جمله شاخص‌های مورد استفاده در شناسایی این افراد، افزایش غیرمتعارف تراکنش‌ها در دوره‌های زمانی مشخص، عدم تناسب حجم و الگوی تراکنش‌ها با فعالیت اقتصادی ثبت‌شده، بررسی وکالت‌نامه‌ها و احتمال استفاده از حساب‌های اجاره‌ای و شرکت‌های صوری بوده است.

همچنین ارتباط احتمالی با اشخاص حقوقی پرخطر، از جمله صندوق‌های قرض‌الحسنه غیرمجاز و خیریه‌های فاقد مجوز، ارتباط با شرکت‌های فعال در حوزه ارز و نحوه ثبت معاملات در سامانه جامع تجارت نیز در فرآیند ارزیابی مورد توجه قرار گرفته است.

هشدار بانک مرکزی به بانک‌ها

همزمان با اقدامات مرکز اطلاعات مالی، بانک مرکزی نیز بر تشدید نظارت بر تراکنش‌های مشکوک تأکید کرده است. پیش از این حمیدرضا آذرگون، مدیر اداره نظارت بر مبارزه با پولشویی بانک مرکزی، ۲۳ شهریورماه اعلام کرد که شناسایی حساب‌های اجاره‌ای و وکالتی مرتبط با پولشویی در دستور کار قرار دارد و با بانک‌ها و مسئولان متخلف نیز برخورد قضایی و انتظامی خواهد شد.

به گفته او، بررسی‌های بانک مرکزی نشان داده است که برخی افراد برای اهداف مرتبط با پولشویی حتی تا ۱۳۰ حساب وکالتی داشته‌اند؛ موضوعی که با توجه به اطلاعات موجود در سامانه‌های بانکی، امکان شناسایی و پیگیری آن وجود دارد. او اعلام کرد: مسئولیت مبارزه با پولشویی تنها بر عهده واحدهای تخصصی این حوزه در بانک‌ها نیست. مدیرعامل، اعضای هیئت عامل و هیئت مدیره و همچنین سطوح ستادی و شعب شبکه بانکی در قبال اجرای الزامات قانونی مسئول هستند.

۲۲۳ نفر در فهرست مراقبت

اقدام نظارتی مرکز اطلاعات مالی به ۵۷ مظنون محدود نشده است. بر اساس بررسی‌های اولیه، ۲۲۳ شخص دیگر در فهرست «اشخاص تحت مراقبت» قرار گرفته‌اند. تفاوت این فهرست با فهرست مظنونان در آن است که فعالیت مالی این افراد در مرحله مراقبت و رصد مستمر قرار دارد و در صورت تأیید ظن پولشویی، محدودیت‌ها و اقدامات قانونی متناسب درباره آنها اعمال خواهد شد.

مرکز اطلاعات مالی تأکید کرده است که فعالیت‌های این افراد در همه مؤسسات پولی و مالی کشور پایش خواهد شد. به این ترتیب، هدف صرفاً محدود کردن یک حساب یا یک رابطه بانکی نیست، بلکه ایجاد امکان رصد جریان مالی در سطح شبکه مالی کشور دنبال می‌شود.

خانی همچنین به فعالان بازار ارز و طلا و افرادی که از طریق رفتارهای مالی پرریسک موجب اخلال در این بازارها می‌شوند هشدار داده است که فعالیت‌های مالی آنها تحت نظارت قرار دارد و در چارچوب قوانین مبارزه با پولشویی با رفتارهای مشکوک و اخلال‌زا برخورد خواهد شد.

سیاست ارزی در ایستگاه بعد؛ تثبیت قیمت یا ثبات اقتصاد؟

ادامه یادداشت از صفحه یک

در واقع، بازار ارز فقط به پرسش «امروز چه میزان ارز عرضه می‌شود؟» پاسخ نمی‌دهد، بلکه به پرسش مهم‌تری نیز واکنش نشان می‌دهد: «آینده اقتصاد چگونه ارزیابی می‌شود؟»

اگر فعالان اقتصادی انتظار افزایش نرخ ارز داشته باشند، بخشی از تقاضای آینده به زمان حال منتقل می‌شود. خانوارها برای حفظ ارزش دارایی‌های خود به سمت دارایی‌های جایگزین حرکت می‌کنند، بنگاه‌ها قیمت‌گذاری خود را با فرض افزایش هزینه‌های آینده انجام می‌دهند و واردکنندگان ممکن است زودتر برای تأمین نیازهای آتی اقدام کنند. این فرآیند می‌تواند انتظارات را به عاملی برای تغییرات واقعی بازار تبدیل کند.

از همین منظر، مرحله جدید سیاست ارزی نیازمند عبور از مفهوم «تثبیت قیمتی» به سمت «تثبیت هدفمند» است.

تثبیت هدفمند به معنای تعیین یک نرخ ثابت و تغییرناپذیر برای ارز نیست، بلکه به معنای ایجاد مسیری پیش‌بینی‌پذیر برای حرکت نرخ ارز و جلوگیری از جهش‌های غیرمنطقی است. در این چارچوب، سیاست‌گذار باید میان تغییرات ناشی از عوامل بنیادی اقتصاد، نوسانات موقت و شوک‌های انتظاری تفاوت قائل شود.

در شرایطی که تغییرات نرخ ارز ناشی از تحولات واقعی اقتصاد باشد، تعدیل تدریجی می‌تواند بخشی از فرآیند طبیعی بازار باشد؛ اما زمانی که افزایش نرخ ارز ناشی از رفتارهای هیجانی، شایعات یا شکل‌گیری موج‌های سفته‌بازانه باشد، مداخله هدفمند سیاست‌گذار می‌تواند نقشی ثبات‌بخش ایفا کند.

یکی از الزامات مهم این رویکرد، مدیریت پویای انتظارات است. در اقتصادهای جدید، اعتبار بانک مرکزی خود یک ابزار سیاستی به شمار می‌رود. بانک مرکزی زمانی می‌تواند بر رفتار بازار اثر بگذارد که میان اهداف اعلامی، ابزارهای به‌کاررفته و عملکرد واقعی آن هماهنگی وجود داشته باشد.

مدیریت انتظارات به معنای اعلام یک نرخ مشخص برای ارز یا ارائه وعده‌های کوتاه‌مدت نیست، بلکه به معنای افزایش شفافیت، توضیح منطق تصمیم‌ها، انتشار منظم اطلاعات و ایجاد تصویری روشن از مسیر سیاست‌گذاری است.

در این میان، تغییر رئیس‌کل بانک مرکزی و جابه‌جایی بخشی از تیم اقتصادی این نهاد را باید در چارچوب تلاش برای بازتنظیم رویکرد سیاستی ارزیابی کرد. انتصاب عبدالناصر همتی پس از دوره ریاست محمدرضا فرزین، با تمرکز بر مسائلی همچون ایجاد ثبات اقتصادی، مدیریت بازار ارز، کنترل نقدینگی و اصلاح ناترازی‌های بانکی همراه بوده است.

این تغییر مدیریتی را باید فرصتی برای بازتعریف برخی اولویت‌ها دانست؛ به‌ویژه حرکت از مدیریت کوتاه‌مدت بازار به سمت طراحی چارچوبی پایدارتر که در آن سیاست پولی، سیاست ارزی و ارتباطات اقتصادی هماهنگ‌تر عمل کنند.

موفقیت هر رویکرد جدید به میزان هماهنگی میان سیاست‌های پولی، مالی و تجاری وابسته است. کنترل تورم، اصلاح ناترازی بانک‌ها، مدیریت رشد نقدینگی، افزایش شفافیت بازار ارز و تقویت منابع ارزی، همچنان پیش‌شرط‌های اصلی ثبات پایدار به شمار می‌روند.

برای اقتصاد ایران، هدف سیاست ارزی نباید صرفاً تثبیت یک عدد برای نرخ ارز باشد؛ زیرا تجربه نشان داده است که تثبیت مصنوعی قیمت، بدون توجه به عوامل بنیادی، هزینه‌های بیشتری در آینده به همراه دارد. هدف واقعی باید کاهش دامنه نوسان‌ها، جلوگیری از جهش‌های مخرب، حفظ قدرت خرید مردم و ایجاد فضایی باثبات برای تولیدکنندگان و فعالان اقتصادی باشد. بر این اساس، ترکیب «تثبیت هدفمند» و «مدیریت پویای انتظارات» می‌تواند چارچوبی میان دو رویکرد پرهزینه باشد: از یک‌سو تثبیت دستوری و از سوی دیگر، رهاسازی کامل بازار.

آینده سیاست ارزی ایران بیش از آنکه به تعیین یک نرخ مشخص وابسته باشد، به توانایی سیاست‌گذار در ایجاد اعتماد، افزایش اعتبار بانک مرکزی و مدیریت عوامل شکل‌دهنده انتظارات بستگی دارد. ثبات پایدار زمانی شکل می‌گیرد که بازار احساس کند سیاست‌گذار نه‌فقط برای امروز، بلکه برای آینده نیز برنامه‌ای روشن دارد و می‌توان عملکرد آن را ارزیابی کرد.

عدد خبر

۷.۵ میلیون

شاخص کل بورس امروز چهارشنبه از نیمه کانال ۷.۵ میلیون واحد عبور کرد و ارزش معاملات خرد نیز به ۶۸ هزار میلیارد تومان رسید؛ اتفاقی که باعث ثبت دو رکورد در بازار سرمایه شد.

۱۱ میلیارد تومان

طاهره چنگیز معاون آموزشی وزارت بهداشت با هشدار نسبت به فعالیت باندهای کلاهبرداری با عنوان «فروش صندلی» و پذیرش تضمینی در رشته‌های پزشکی و دندانپزشکی گفت: باندهای کلاهبرداری با عنوان «تضمینی فروش صندلی» فعالیت می‌کنند و حتی مبالغی که امسال اعلام کرده‌اند، تا ۱۱ میلیارد تومان نیز می‌رسد.

چنگیز با اشاره به افزایش تبلیغات و پیامک‌های جعلی درباره پذیرش یا جابه‌جایی دانشجویان در رشته‌های پزشکی و دندانپزشکی اظهار کرد: فریبکاران و کلاهبرداران همیشه اگر چیزی برای مردم ارزشمند باشد، از طریق ایجاد طمع برای دستیابی آسان‌تر به آن، افراد را فریب می‌دهند.

ویدئو

